

We kennen allemaal het rupsje nooit genoeg; wat zich vrolijk door het hele boek heen vreet. Wanneer ik nu denk het is “nooit genoeg”, denk ik aan hele andere dingen. Een paar weken geleden waren we nog in Bangladesh ons goede werk aan het doen. Het lijkt al een eeuwigheid geleden. Toch is het nog heel dichtbij, als ik mijn ogen dicht doe en aan de saffraan ruik die ik heb meegenomen, ben ik weer in Bangladesh. De deur naar een totaal andere wereld was even open. Het lijkt wel een andere wereld omdat het leven van alle dag daar zo heel anders is, toch is het dezelfde aardbol. De eerste etappe is met de trein van Utrecht naar Dusseldorf, in de ICE, omdat het van daaruit vliegen zoveel goedkoper is. De volgende morgen fris uitgeslapen in een klein Duits hotelletje, ontmoeten we op de airport een ander deel van ons reis gezelschap. Na een heerlijke koffie, voorlopig de laatste, in het vliegtuig naar Londen, hier sluit Gerrit zich aan. Vanuit Londen wordt er gevlogen op Dhaka, de hoofdstad van Bangladesh. We komen midden in de nacht aan, maar er wacht een busje op ons, van het geusthouse waar we slapen. Gelukkig want de overgang is te groot, en de wereld ziet er daar 's nachts helemaal raar uit. Veel militairen en ontzettend veel mensen op de been voor zo'n tijdstip. (Wellicht is dat bij schiphol ook 's nachts.) De kamers zijn gauw verdeeld, en er wordt afgesproken voor het ontbijt. Marijke is met de eerste groep een week eerder al aangekomen en heeft voor ons een soort schriftelijke rondleiding Dhaka achtergelaten. Het plan is om na het ontbijt met brommerriksja's (van die sisi karretjes), naar de haven (Sadarghat) te rijden, en daar wat te varen en rond te kijken. Al dus het plan, wat niet helemaal uit de verf komt. We worden door de riksja rijders naar een duur/blank hotel gebracht, kennelijk lijkt de naam van de haven op de naam van het hotel. Een slimmerd in de groep bedenkt dat we wellicht de naam van de rivier moeten gebruiken. Een tweede poging per brommerriksja; gelukkig zitten we nu ook twee aan twee, want de ruimte om te zitten is niet berekend op westers formaat. En inderdaad we worden bij een soort achteraf straat van de rivier gebracht. Hier worden we gelijk belaagd door een jonge Bangla die ons mee wil nemen in zijn boot. De prijs die onze Marijke voorstelde komt niet helemaal in de buurt van de prijs die deze jongeman vraagt. Er volgt een uitgebreide woordenwisseling waarbij we voet bij stuk houden kwa prijs. Uiteindelijk zwicht hij voor de prijs. Kun je ons dan nu ook nog even met rust laten zodat we van de omgeving kunnen genieten? Dat is ontzettend moeilijk want er liggen verderop nog heel veel bootjes. Gelukkig voor onze kapitein gaan we na een hoop gedraai en foto-shoots dan eindelijk bij hem aan boord, en zijn we aangewezen op zijn vragen vuur; what's your country? We dobberen heerlijk over de Buriganga rivier, met uitzicht op Ahsan Manzil, the pink palace. Genieten van de rust op het water waar niet iedereen zich aan je vergaapt. Hierna gaan we te voet op zoek naar Hindu street waar een bazar zou zijn. Onderweg krijgen we toch wel wat trek en wordt het volgende plan iets eetbaars te zoeken. Op de stoep van een soort apotheek ligt een man te slapen bij een bergje cocosnoten, door omstanders wordt de man wakker gemaakt en kunnen we genieten van het heerlijke voedzame cocoswater. De apotheek nodigt ons uit om plaats te nemen op de banken die voor patienten klaar staan. Uiteindelijk ontstaat er nog een geanimeerd gesprek tussen de dokters. Het zorgsysteem is in Bangladesh wel heel erg anders. Verderop is een moskee waar we Gerrit naar binnen sturen om te gaan kijken. Wij mogen als vrouwen niet naar binnen, maar kunnen wel foto's kijken die hij binnen maakt. Boven op het dak van de moskee blijkt een soort tehuis voor jongens te zijn. Na nog wat gedrentel en niet goed weten welke kant op, gaan we toch weer een poging doen terug bij het hotel te

komen. Met drie brommerriksja's die elkaar al gauw kwijt zijn volgt een soort James Bond achtige rit door allerlei steegjes en nauwe straatjes van Dhaka. Terug bij het hotel gaat de ene helft nog wat slapen, andere gaan nog wat cola scooren om mee te nemen. Zodra we eenmaal buiten de stad zijn is er geen mogelijkheid om te winkelen. Ik ben nog wat in het hotel aan het rondlopen als ik tegen Linus op loop die graag de groep wil ontmoeten. Ik leg hem uit dat dat niet kan; de ene helft slaapt, de andere helft is de stad in. Hij is van de Barisal Development Organisation(BVDO), en zegt morgen verantwoordelijk te zijn voor ons vervoer daarheen. Arme jongen weet niet wat een zootje ongeregeld hij morgen mee krijgt.. Die avond eten we bij de Indier, vorig jaar zijn we daar geeindigd. Slapen; voorlopig het laatste bed alleen, en de laatste warme douche...Het guesthouse heeft voor het ontbijt van dat vieze, witte engelse brood waar je alleen met een toaster nog iets eetbaars van kan maken, met een geprakte banaan erop een heerlijk ontbijt. Er is een busje voor ons, en na enige tijd constateer ik enigszins teleurgesteld dat de ramen geblindeld zijn; we kunnen wel kijken maar niet zwaaien; en niet grappen met andere weggebruikers. We mogen bij de rivier eruit en kijken naar alle mensen, voornamelijk mannen, die hier bezig zijn. We steken de Padma rivier over met een soort Ferry, waar auto's en vrachtwagens het beneden dek op rijden. Bovendeks is er een ruimte met bankjes waar we kunnen zitten en van het uitzicht genieten. Je merkt aan de groep dat we gewendt raken aan het nieuwsgierige gestaar en de vragen. Nog een paar uurtjes rijden, wat in de laatste fase niet zo geweldig gaat. De chauffeur moet regelmatig een noodstop maken omdat hij niet vooruit kijkt en dan ineens voor de bumper van een vrachtwagen stil moet houden. Het ontlokt ons commentaar, omdat we de taal niet spreken is het niet duidelijk of hier aandacht aanbesteed wordt. Linus is voorlopig de enige die engels spreekt, verder gaat alles met handen en voeten. Marijke en Ben wachten ons op, zij zijn al een week in de buurt. De locatie van vorig jaar(Aloshika) is nu de werkplek van de eerste groep, wij zijn hier om een nieuwe locatie te bekijken. BVDO heeft een huis aan de rand van het dorp. De moeder van Linus, mother Cecilia, is het hoofd van de stichting en heet ons welkom. Ons verblijf bestaat uit een grote ruimte die in twee kamers met wat muurtjes is opgedeeld, hierdoor hebben we met negen mensen vijf bedden, en twee badkamers. Als het waterreservoir op het dak gevuld is, hebben we water om te douchen, dit is in de middag lang niet koud. In de ochtend meestal een emmertje water uit de pomp voor een plengoffer, moet genoeg zijn. We hebben drie kokkies die voor ons koken, de boel schoon houden en een wasje kunnen doen. Dezelfde middag wordt er voor ons gezongen en gedanst door de buurmeisjes, die het heerlijk vinden zich iedere avond op de tutten en te komen zingen en dansen. Soms zijn we zo laat terug dat dit niet iedere avond gebeurt. Het eten is in eerste instantie nogal pittig, voor sommigen echt te heet. Dit wordt opgelost als we Linus een keer een kauwgompje aanbieden; extra-strong-menthol, hij weet niet wat hem overkomt. Ons lachen om hem, doet hem wel beseffen, dat zijn lachen om ons eigenlijk geen lolletje is. Hierna komt er eigenlijk geen peper meer aan te pas. Twee dagen worden me met plankriksja's(een fiets met een grote bagage plankerachter) een uurtje fietsen door het prachtige land naar een schooltje gebracht. Drie dagen zijn we gestationeerd in de school naast ons dorp, hier wordt naaimachine- en computerles gegeven. Twee dagen zijn we ook met een boot vier uur varen onderweg, naar het eind van de wereld, om daar kinderen na te kijken. Het plan is om iedere dag drie scholen van dertig kinderen te doen. De organisatie waar we voor werken is Medical Checks for Children. Het beoogt basis gezondheidszorg voor kinderen, waarbij wordt gekeken naar lengte/gewicht/het ijzer gehalte van het bloed en de basis check van de dokter. Een soort consultatie

bureau voor kinderen die van hun leven nog nooit een dokter, laat staan een blanke, hebben gezien. Eigenlijk al de eerste dag lopen we tegen de problemen van vorig jaar weer aan; er worden kinderen aangemeld die niet op school zitten. Mensen gaan op een ruzie achtige toon met elkaar onderhandelen wie er wel en niet gezien kan worden. Voor ons westerlingen is het lawaai oorverdovend onder het zinken golfplaten dak, en terwijl de temperatuur in de loop van de dag stijgt worden we murf van het lawaai, gehuil van bange kinderen en herrie van buiten.

Na de eerste dag wordt besloten de dokters voortaan een aparte ruimte te geven om met een stethoscoop wellicht nog iets te horen. Hierdoor was eigenlijk gelijk de tweedeling van de groep een feit, de artsen zijn overdag met zijn drieën op elkaar aangewezen. Dan zijn er de vijf voor de posten wegen/meten, prikken en de apotheek. Marijke doet de inschrijving, omdat ze ook vanaf die post goed in de gaten kan houden waar wel of niet iets vastloopt of opstroopt. Een werkbare situatie maar echt gezellig is anders, er is geen terugkoppeling over de kinderen die je hebt gezien, waardoor je ook eigenlijk geen idee hebt of ze nou veel anaemie hebben of veel wormen, schurft, en/of andere zaken. De kinderen blijven in grote getalen komen, een groep moeders met babies wordt na overleg door ons nagekeken. Babies en kinderen met een geboorte afwijking, zoals wij die in Nederland ook hebben, worden aan ons opgedrongen. Het is moeilijk voor deze mensen een groep blanke dokters te zien, wij kunnen toch alles, en wij zijn toch rijk. Dat dat voor ons zeer betrekkelijk is, weten zij veel. Aan het eind van de week hebben we meer dan achthonderd kinderen gezien, over zeven dagen verdeeld, geen kattepis. Is het ooit genoeg? De dagen dat we met de boot varen zijn een waar feest, de tocht over het water de kans biedt om het landschap rustig te bekijken. Ondanks de herrie van de motor doe ik zelfs de tweede dag een dutje op het achterdek, heerlijk in het zonnetje. In het huis waar we slapen zorgt Linus voor een waar feest als hij voor ons t-shirts heeft gekocht, als bedankje namens BVDO. Helaas zijn niet alle t-shirts passend, ik ben veel te groot voor een Bangla, ik geef mijn t-shirt thuis wel aan iemand die daar nog plezier van heeft. Aan het einde van een week hard werken wordt er ter ere van ons een enorm banket aangericht. Later hoor ik van Marijke dat ze aan haar hadden gevraagd of zij het geitje, wat ze ter ere van ons gingen slachten, wilde goed keuren. Gelukkig mag je voor die eer bedanken. Marijke en ik delen samen een bed, vaak 's ochtends vroeg wakker praten we over dingen die gebeurt zijn of plannen voor die dag. In het bed naast ons slaapt Gerrit, en in de week daarna is Gerrit ook mijn slaapie. Met een groep van nog acht mensen reizen we nog een week verder. Als vrouw alleen kun je in een overwegend islamitisch land niet reizen; maar ik sluit me graag aan bij de harem van Joep en Gerrit. Eerst gaan we met een busje naar Khulna, een middelgrote stad waar flink wat markt is, en we ons helemaal kunnen uitleven in de stoffen en kruiden van het land. Het hotel is poep-chique, met een zwembad op het dak, kennelijk net afgebouwd, want het personeel van het hotel weet niet wat hun overkomt als we met het hele gezelschap de zon onder zien gaan vanaf het dak. Spetterend in het zwembadje genieten we van deze luxe. Volgende dag gaan we met gezwinde pas naar de Town Market, een soort verzameling winkeltjes in een vierkant opgebouwd, met in het midden een tuintje waar je kunt zitten en wat drinken. Er is alleen niet echt de mogelijkheid om iets te eten, dus gaan we voor de lunch met een fietsriksja richting centrum. Op goed geluk zet hij ons weer bij een duur/blank hotel af. Kennelijk hoor je als blanke gewoon in je eigen enclave te blijven. Ze zijn hier ook niet gewend aan die rare blanken die over straat slenteren en wat boodschapjes doen. Bij het restaurant waar we de vorige avond hebben gegeten strijken Gerrit en ik weer neer voor een lunch. De eigenaar van dit stekje

spreekt wat engels, dus wat kip en rijst gaat wel lukken. Een aardige man schuift bij ons tafeltje aan, stelt zich voor als de neef van de eigenaar. Hij is arts, werkt voor de regering, voor zover wij kunnen begrijpen. Hij stelt niet alleen de onwetendheid van het volk aan de kaak maar ook het geloof van dit land. Zolang de moskee bepaald wat er wel en niet kan/mag zal er geen vooruitgang komen zo stelt hij. Ik lach en vertel hem dat het overal op de wereld niet veel anders is, zelfs de paus kan nog beslissen over het gebruik van condooms. Gelukkige hebben ze hier nog niet veel aids, wel veel tbc. Na deze heerlijke lunch besluiten we nogmaals de winkeltjes bij de rivier te bekijken, we hebben nog lang niet alles gezien, en Gerrit heeft bedacht dat hij toch nog wel wat van die mooie stalen spijkers wil kopen, op naar "van Leeuwen". 's Avonds eten we in een "vijf" sterren restaurant. Er wordt op straat gekookt en binnen hebben ze tafeltjes en zelfs wat borden en bestek. Joep verslingerd zich aan een toetje. Aan de overkant is een winkel waar je kunt bellen. Vervolgens krijg je een mobiele telefoon, de deur kan niet dicht waardoor de ruimte waar je zit een soort klankkast wordt. Brommertjes stoppen om te kijken wat een bont gezelschap daar staat. De verbinding komt met moeite tot stand; gelukkig maar dat ik niet mijn moeder bel, die zou gelijk in paniek raken van dit soort luidruchtige verbindingen. Een vriend van me kan ik in iedergeval duidelijk maken dat alles oke is. De volgende dag gaan we met een busje naar de haven waar we aan boord gaan van ons schip. Joep en Marijke hebben deze reis al eerder gemaakt en hebben ook het schip geregeld. De bemanning is alleraardigst, spreekt met moeite wat engels. We gaan varen naar Sundarbans national park. Op de kaart een wirwar van riviertjes, een soort biesbos, maar dan anders.. 's Avonds gaat het anker uit en kunnen we in het kleine bootje wat als een soort sloepje achter het schip hangt. Het is laag water, dus erg ver komen we niet op een zijriviertje. Wel prachtige natuur, veel vogels en heerlijke stilte. Alleen het gepeddel van onze schipper; een lange ontzettend magere man, met holle ogen. Als gids zijn er twee mannen, we vragen ons meerdere malen af of zij nou wel echt gids zijn, of het leuk vinden blanke toeristen in de maling te nemen? Verder komen er die avond twee woudlopers met geweren aan boord, zij moeten onze wandelingen veilig houden, je zou wel is een tijger tegen kunnen komen. Onze hutten zijn aan dek, en als we 's avonds onze kooi inkruipen is het zo warm dat ik de deur met mijn sjaal vast maak tegen het klapperen. Het waait namelijk wel stevig, maar warme wind. De volgende dag varen we de Golf van Bengalen op, prachtige, kalme zee. Naar Kotka waar we weer aan land gaan om te lopen over een flink uitgesleten pad. Uiteindelijk lopen we via het bos het strand op, met genoeg constateer ik dat ook hier schoenen aanspoelen. En verder een hoop natuurlijke rommel, geen plastic, heerlijk wat een mooie wereld. Op de terugweg passeren we enorme collones met Bangla toeristen, een school klas, een voetbal team van alles. Je denkt toch niet echt dat hier nog een tijger zit???

De volgende dag zijn we weer bij een andere woudoffice, hier is een soort bos wat eruit ziet alsof er een atoomoorlog is geweest. Het zeewater is hier met de cycloon van 2006 heel hoog gekomen. Al het groen van de bomen begint bij een grens van twee meter hoog, ziet er heel macaber uit. 's Middags worden we met het bootje op een ander soort strandje gedropt, hier moeten we eerst tot aan onze knieën door het struweel heen baggeren voor we vaste grond krijgen. Ook hier wordt weer een bootje met vissers aangehouden om te kijken of ze iets eetbaars bij zich hebben. De kippen die we aan boord hadden toen we vertrokken zijn inmiddels ook bijna allemaal de pan in verdwenen, een koelkast aan boord is er niet. We eten verse visjes die door de bemanning gevangen worden. Op het bovendek staat een waterreservoir waar regelmatig water in gepompt wordt, hiermee kunnen we ons wassen. Er is een

badkamer/wc, en het zeewater is van aangename temperatuur als je 's middags doucht. Helaas is haren wassen niet echt een feest met zout water. Je vraagt je af hoe de jongens van de oost indische compagnie dit deden, alles plakt. De laatste ochtend wordt er nog een stevige wandeling gemaakt. Omdat ik met wat buikproblemen aan boord ben gebleven krijg ik na een tijdje de indruk dat de dropping een feit is geworden. Ook de bemanning wordt onrustig en wil dat ik ga bellen. Ik lieg dat ik geen telefoon heb, en moet eigenlijk wel lachen om hun onrust. Zouden ze een nieuw zootje toeristen hebben wat wacht op hun?? Meestal maken deze mensen zich nergens druk om. Uiteindelijk komt het gezelschap dan weer aan boord, en haalt de bemanning gelijk het anker op en varen we naar Khulna. Hier slapen we nog een nachtje in het chique hotel met warme douche. In navolging op mijn buikproblemen volgen er nu meer, gelukkig ik ben niet de enige. De volgende dag komt er een te klein busje. Aldus wordt bij een busmaatschappij, aan de overkant van de weg, een achttal kaartjes gekocht om in een luxe toeringcar naar Dhaka te reizen. We zijn het er allemaal overeens dat we nog niet zo luxe hebben gereisd, met airco notabene. Terug in Dhaka hebben we een ander hotel waar we de nacht door brengen. Een nogal onvriendelijke eigenaar, die geen engels spreekt, weet ook niet hoe de visa werkt. Hierna volgt een zeer onaangename wandeling naar een geldautomaat, welkom terug in de grote stad. Hier worden we niet vriendelijk benaderd, maar echt lastig gevallen door bedelaars. Nogal opgefokt door dit hele gebeuren ben ik ook niet vriendelijk tegen de eigenaar als ik mijn rekening voldoe, ik ben toch maar een vrouw, maakt het uit. 's Avonds wacht ons een verassing als Linus bij het vertrouwde guesthouse in de lobby wacht. Hij gaat nog mee eten bij de Indier, een goede afsluiting van deze weken. Even nog een paar uurtjes slapen, 's nachts vertrekken we om drie uur met een busje richting airport. Om vijf uur vertrekt het vliegtuig naar Londen, daarna zijn we niet meer de enige blanken, maar zijn de Aziaaten in de minderheid. Zouden deze mensen hier ooit gelukkig kunnen worden? Op Londen overstappen naar Dusseldorf, eerst weer door allerlei veiligheidschecks. In Dusseldorf staat het vakantie busje van Joep en Marijke. We gaan niet wachten op de ICE maar mogen met hun mee rijden, veel sneller thuis. Van de acht kleine blankjes is Jolanda in Dhaka achtergebleven omdat ze via Arabische emiraten terug vliegt. In Londen zijn we Gerrit kwijt geraakt die zijn overstap mist en met een vliegtuig de volgende dag pas weer voet in nederland zet. Jacqueline mist in Londen haar overstap, maar wordt omgeboekt naar een andere vlucht naar Amsterdam. Langs de A-12 stapt Corinne over in de auto van haar man en kinderen+hond die haar uitbundig begroeten. Ik word bij de voordeur afgeleverd in Leiden, waarna de Bont in Voorschoten thuis gebracht wordt. Joep en Marijke gaan dus gewoon het langste mee, en rijden door naar Den Haag. Zowel de moeder van Joep als mijn eigen moeder hebben erwtensoeep gemaakt, als er iets is waar je met veel reizigersdiarree geen trek in hebt is het dat wel, maar moedersliefde.... Mijn moeder heeft Tica, mijn kat, drie weken als logee gehad. We hebben wat moeite om haar weer in de mand te krijgen om weer naar huis te gaan. Thuis wil ze eerst even een inspectie van de tuin doen, kijken of alle vogeltjes er nog zijn. Het duurt zeker nog een week dat ik 's nachts om vier uur wakker wordt en totaal de kluts kwijt ben, waar ik ben, in welk bed ik lig, en wat ik hier doe. Heel veel dromen, al die mensen, al die kinderen, nooit genoeg....

Margreet Luger, info@medicalchecksforchildren.org